

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

เขต 35

School Curriculum Assessment of The Secondary Education Service Area Office 35

สิทธิชัย มูลเขียน^{1*}

สุดาภรณ์ สืบสุติน² นฤมล สายะบุตร² จันทร์ฉาย ยมสูงเนิน²

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

²ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

Sitthichai Moonkheiyin^{1*}

Sudaporn Subsutin² Naruemon Sayabut² Chanshine Yomsungnern²

¹Faculty of Management Studies, Faculty of Social Sciences and Humanities, North-Chiang Mai University

²Thesis Advisors

บทคัดย่อ

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัด 2) เพื่อศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้ประชากรในการศึกษา ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 จำนวน 46 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ได้แก่ 1) แบบประเมินความคิดเห็นด้านบริบท ด้านปัจจัย และ ด้านกระบวนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 2) แบบสรุปผลการประเมินด้านผลผลิต ได้แก่ ผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ผลการประเมินสมรรถนะสำคัญ ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ผลการประเมิน พบว่า ด้านบริบท ด้านปัจจัย และ ด้านกระบวนการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านผลผลิต พบว่า ผลการทดสอบระดับชาติ ทั้งระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ ปีที่ 6 มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนทุกข้อมีค่ามากกว่าร้อยละ 90 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์สูงสุดที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ รักความเป็นไทย รองลงมาได้แก่ มุ่งมั่นในการทำงาน ใฝ่เรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้ายได้แก่ ชื่อสัตย์สุจริต สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี รองลงมาได้แก่ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการสื่อสาร และข้อที่มีค่าร้อยละอันดับสุดท้ายได้แก่ ความสามารถในการแก้ปัญหา

คำสำคัญ: การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

Abstract

The purposes of this school-based curriculum assessment report were: 1) to assess the school-based curriculum on the Context, Input, Process, Product, and Output; and 2) to study the problems, suggestions, and the ways to develop the school-based curriculum with the employment of CIPP Model. Population in this study were schools under supervision of the Secondary

Education Service Area Office 35, totally 46 schools. Research tools were the questionnaires to survey opinions on context, factors, and procedures of curriculum use in schools and the Product Assessment Report in the academic year 2013 including the results of the Ordinary National Educational Test (O-NET), the report of the students' competencies and the students' desirable characteristics.

The results were as follows. The context, factors, and procedures of curriculum use in schools, in the overall was at the high level as same as in each aspect. In addition, the production revealed that O-NET average score of the high school years 3 and 6 were increased in four learning groups. Moreover, the desirable characteristics of learners in all items were greater than 90 percent, which met the highest criteria of the Basic Education Commission. When considering the descending order: the top three were love in Thai, commitment in work, and desire in learning, respectively; but the bottom was royalty and honesty. Last but not least, important skills of learners: the top three were ability in technological use, ability in using life skills, and communication skills, respectively; but the bottom was problem solving skills.

Keywords: School-based Curriculum Assessment, The Secondary Education Service Area Office

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้เป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศ เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ เป็นการสร้าง กลยุทธ์ใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคล สังคมไทย ผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในสังคมโลก โดยกำหนดจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย กำหนดกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก พร้อมกันนี้ได้ปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษา ให้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดนโยบายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งดำเนินการขับเคลื่อนการใช้หลักสูตรในระดับเขตพื้นที่และพัฒนานุเคราะห์ทุกระดับที่เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ตลอดจนนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำเป็นจะต้องดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดให้มีประสิทธิภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและสนองตอบนโยบายของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของสังคมในท้องถิ่น กระบวนการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญคือ การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร การเลือกเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินหลักสูตร การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร ดังนั้นเมื่อสถานศึกษาจัดทำหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้แล้ว จำเป็นต้องมีการประเมินเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรว่า มีคุณค่าหรือมีข้อบกพร่องที่ต้องปรับปรุงแก้ไขในประเด็นใดบ้าง การประเมินหลักสูตรจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญตอนหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ เพื่อเป็นกระบอกเสียงสะท้อนให้เห็นภาพของการพัฒนาหลักสูตรอย่างชัดเจนทุกขั้นตอน

เมื่อโรงเรียนในสังกัดได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยนำหลักสูตรไปใช้ครบทุกระดับชั้นแล้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 จึงได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งจะช่วยให้ได้รับรู้ผลของการใช้หลักสูตร ปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นประโยชน์ อันจะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ในการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาครั้งนี้ ได้ประยุกต์ใช้รูปแบบการประเมินของ CIPP MODEL ประกอบด้วย การประเมินในด้าน บริบท ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต เพื่อจะได้นำผลจากการประเมินไปพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนในสังกัดให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินหลักสูตรสถานศึกษาด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต
2. เพื่อศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทาง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ครั้งนี้เป็น การวิจัยเชิงสำรวจ โดยเขตพื้นที่การศึกษาได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้สำหรับการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาจัดทำเป็นคู่มือเพื่อให้โรงเรียนดำเนินการสำรวจข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา กรรมการสถานศึกษา นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน ผ่านการประมวลผลภาพรวมของโรงเรียนทุกโรงเรียน

ประชากรที่ใช้ในการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาครั้งนี้ คือ โรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 จำนวน 46 โรงเรียน ซึ่งแต่ละโรงเรียนจะต้องเก็บรวบรวมข้อมูลผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และผู้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของแต่ละโรงเรียนซึ่งประกอบด้วย กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 5 กลุ่มได้แก่

1. ผู้บริหารสถานศึกษา
2. ครู
3. กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2-3-4-5-6
5. ผู้ปกครองนักเรียนในกลุ่มที่ 4

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบสอบถาม ซึ่งใช้ประเมินหลักสูตรสถานศึกษา ด้านบริบท ด้านปัจจัย และด้านกระบวนการของหลักสูตรสถานศึกษา ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับจำนวน 70 ข้อ ดังนี้
ด้านบริบท 25 ข้อ ด้านปัจจัย 25 ข้อ และด้านกระบวนการ 20 ข้อ

2. แบบสรุปผลการประเมินด้านผลผลิต เป็นเครื่องมือที่ใช้สังเคราะห์และสรุปผลด้านผลผลิตที่เกิดจากหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย แบบสรุปผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) แบบสรุปคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน แบบสรุปสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

การเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านการประมวลผลของโรงเรียนที่ดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่

1. ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน เก็บข้อมูลจากทุกคน
2. นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียน เก็บข้อมูล ตามจำนวนที่คำนวณได้จากตารางของเครซีและมอร์แกน

(Krejcie & Morgan อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 43) โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย แล้วนำมาประมวลผลเป็นภาพรวมของโรงเรียน ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

ด้านบริบท ประเมินเฉพาะความสอดคล้องของ วิสัยทัศน์ของหลักสูตร หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายหลักสูตร สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน การอ่านคิดวิเคราะห์และเขียน โครงสร้างของหลักสูตร การจัดทำคำอธิบายรายวิชาและการประเมินผลการเรียน/การจบหลักสูตร

ด้านปัจจัย ประเมินเฉพาะความพร้อมของครู นักเรียน สื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้และด้านงบประมาณ

ด้านกระบวนการ ประเมินเฉพาะกระบวนการ การบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชน

ด้านผลผลิต ประเมินเฉพาะผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดสอบ ระดับชาติ (O-NET) ผลการประเมินสมรรถนะหลัก ตามหลักสูตร ผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน

โดยทุกด้านที่ประเมินจะศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละด้านควบคู่ไปกับการประเมินด้วย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ประเมินดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ ด้วยการนำข้อมูลที่ ได้จากการประเมินในส่วนที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มาวิเคราะห์ทำการตรวจให้คะแนน และแปลความหมาย ของค่าเฉลี่ย ในส่วนที่เป็นมาตราส่วน 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยผู้ประเมิน ได้ใช้เกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2556 : 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.50– 5.00	หมายถึง	ผลการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50– 4.49	หมายถึง	ผลการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับ มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50– 3.49	หมายถึง	ผลการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50– 2.49	หมายถึง	ผลการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับ น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00– 1.49	หมายถึง	ผลการใช้หลักสูตรอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ส่วนเกณฑ์การประเมินด้านผลผลิตใช้เกณฑ์การประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานมาตรฐานที่ 5

สรุปผลการวิจัย

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.23$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบริบทมี ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\mu = 4.27$) รองลงมาได้แก่ ด้านกระบวนการ ($\mu = 4.26$) และด้านปัจจัย ($\mu = 4.17$) ตามลำดับ

การดำเนินการด้านบริบทของหลักสูตรสถานศึกษา ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.45$) รองลงมา คือ การอ่าน คิด วิเคราะห์ มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางฯ อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 4.38$) และ โครงสร้างหลักสูตรมีความสอดคล้องโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางฯ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.37$) ตามลำดับ และ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้ายคือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษามีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.13$)

การดำเนินการด้านปัจจัย ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ครูร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษา และชุมชนอย่างสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.36$) รองลงมา ครูปฏิบัติตนเป็น

แบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน อยู่ในระดับ.มาก ($\mu = 4.35$) และครูมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.34$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้ายคือ นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตและใช้สื่อ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.78$)

การดำเนินการด้านกระบวนการ ทุกข้อ อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ สนับสนุน หมายให้กำลังใจนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ และกล้าแสดงออกในสิ่งที่ถูกต้อง อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.06$) รองลงมา วางแผนการนำหลักสูตรไปใช้และจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ อยู่ในระดับ.มาก ($\mu = 4.05$) และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือ ทดลอง ฝึกปฏิบัติจริง อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.04$) ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้ายคือ มอบหมายงานอย่างเหมาะสมทั้งด้านปริมาณ และระยะเวลาอยู่ในระดับ.มาก ($\mu = 3.87$)

ผลผลิตจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษา มีดังนี้

ผลการทดสอบระดับชาติ พบว่า ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่ในปีการศึกษา 2556 กับ ปีการศึกษา 2557 พบว่า มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจำนวน 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 7.69 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 5.32 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1.99 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1.16 และกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 0.90 ตามลำดับ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คะแนนเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่ในปีการศึกษา 2556 กับ ปีการศึกษา 2557 พบว่า มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจำนวน 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ คือ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 6.14 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 3.84 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 2.31 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1.79 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1.53 และกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 0.26 ตามลำดับ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ทุกข้อมีค่ามากกว่าร้อยละ 90 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์สูงสุดที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ รักความเป็นไทย (ร้อยละ 97.20) รองลงมาได้แก่ มุ่งมั่นในการทำงาน (ร้อยละ 96.26) ใฝ่เรียนรู้ (ร้อยละ 95.86) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้ายได้แก่ ซื่อสัตย์สุจริต (ร้อยละ 92.94)

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (ร้อยละ 92.56) รองลงมาได้แก่ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต (ร้อยละ 91.61) ความสามารถในการสื่อสาร (ร้อยละ 87.41) และข้อที่มีค่าร้อยละอันดับสุดท้ายได้แก่ ความสามารถในการแก้ปัญหา (ร้อยละ 81.91)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลประเมินบริบทหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ได้มีการวิเคราะห์บริบทของ สถานศึกษา โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ร่วมกำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ การกิจของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ นางนภัส บุญเหลือ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนประทุมอนุสรณ์ โดยใช้ CIPP Model ผลการวิจัยพบว่า ด้านบริบทหลักสูตร พบว่า ปรัชญา วิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร สาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ ที่คาดหวังมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ผลประเมินด้านปัจจัย หลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเขตพื้นที่การศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียน โดยเฉพาะเรื่องการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนา บุคลากรของโรงเรียนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน มีมุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนได้เต็ม

ตามศักยภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ รุจิร ภูสาระ (2545 : 154-159) ได้กล่าวถึง การบริหารหลักสูตร ในด้านการบริหารงาน วิชาการ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการหลักสูตร การนำ หลักสูตร ไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และ คุณสมบัติของครูมีความเหมาะสม เมื่อพิจารณาคุณสมบัติ ของครู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษา ต่างมีความเห็นตรงกันว่า ส่วนใหญ่ครู มีวุฒิการศึกษาตรงตามวิชาที่สอน มีประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความกระตือรือร้นในการทำงาน

ผลประเมินกระบวนการหลักสูตรสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนได้มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล วางแผนการนำหลักสูตรไปใช้และจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือ ทดลอง ฝึกปฏิบัติจริง สอดคล้องกับงาน วิจัยของ เจนจิรา ชมชื่นใจ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ โอลิมปิก ช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนชุมชนบ้านพร้าวหนุ่ม อำเภอมะนัง จังหวัด เชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ด้านกระบวนการ มีการประยุกต์ใช้รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของเซลเลอร์และ ลิวส์(Saylor and Lewis) มาเป็นแนวทางในการบริหารหลักสูตร และนำ นวัตกรรมที่เป็นเทคนิควิธีการมาใช้ ในการจัดการเรียนรู้ควบคู่ไปกับกระบวนการวิจัย อีกทั้งโรงเรียนส่วนใหญ่ในเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ได้เน้นกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นระบบที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านการปฏิบัติและแก้ปัญหาใช้ทักษะตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำให้ ผู้เรียนเกิดทักษะตามมาตรฐานการเรียนรู้ ผู้เรียนรู้จักใช้ทักษะตามมาตรฐานทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ใน การดำเนินชีวิต สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552 : 60-65) ได้ กำหนดภารกิจของสถานศึกษา ในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา กล่าวว่าการจัดการ โครงสร้าง หลักสูตรสถานศึกษาจะต้องจัดทำ โครงสร้างหลักสูตร ซึ่งกำหนดสาระการเรียนรู้ และเวลาไว้อย่างชัดเจน 7. ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านความยั่งยืน พบว่า ความรู้ความสามารถของผู้เรียน วิเคราะห์ จากแบบสัมภาษณ์ มีความเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของรัตนะ บัวสนธ์ (2555 : 19-20) กล่าวว่า การ ประเมินความยั่งยืน เป็นการประเมิน โดยตั้งคำถามว่า แนวทางการปฏิบัติอย่างเป็นระบบหรือเป็นทางการ เกี่ยวกับการนำโครงการไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จอย่างยั่งยืนคืออะไร คำถามดังกล่าวมุ่งพิจารณาประเมิน ความคงอยู่หรือความต่อเนื่องในการทำโครงการที่ประสบผลสำเร็จไปใช้รวมถึง วิธีการในการรักษาไว้ซึ่ง ความสำเร็จของโครงการดังกล่าว 8. ผลการวิเคราะห์การประเมินด้านการถ่ายโยงความรู้ พบว่า ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในการถ่ายทอด ความรู้ วิเคราะห์จากแบบสัมภาษณ์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูฝ่ายวิชาการ เห็นว่า มีความเหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของรัตนะ บัวสนธ์ (2555 : 19-20) กล่าวว่า การประเมิน การถ่ายทอดส่งต่อ เป็นการประเมินโดยตั้งคำถามว่า มีการนำโครงการหรือสิ่งแทรกแซงที่ประสบผลสำเร็จไปประยุกต์หรือปรับปรุง

ผลการประเมินด้านผลผลิตหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยระดับเขตพื้นที่การศึกษา สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ และเมื่อเปรียบเทียบปีการศึกษา 2556 กับปีการศึกษา 2557 ทั้งระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีเพียง 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นมากกว่าร้อยละ 3 ซึ่งเป็นเป้าหมายในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ทุกข้อมีค่ามากกว่า ร้อยละ 90 เป็นตามเป้าหมายของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ด้านสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยร้อยละที่ต่ำกว่าร้อยละ 90 อยู่ 3 รายการ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสาร (ร้อยละ 87.41) ความสามารถในการคิด (ร้อยละ 84.25) และ ความสามารถในการแก้ปัญหา (ร้อยละ 81.91) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ กำหนดเป้าหมายและแนวทางในการดำเนินการที่ชัดเจน แต่การดัดกิจกรรมตามหลักสูตรอาจยังไม่ได้เน้นถึงการพัฒนาด้านทักษะ และกระบวนการคิด การแก้ปัญหาหรือทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวันสำหรับศตวรรษที่ 21 เท่าที่ควร สอดคล้องกับ นางนภัส บุญเหลือ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การประเมินหลักสูตร สถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนประทุม

อนุสรณ์ โดยใช้ CIPP Model ผลการวิจัยพบ ว่าด้านผลผลิต พบว่า ผลการเรียนรู้สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีความเหมาะสมในระดับมาก แต่ควร ปรับปรุงความสามารถในการนำ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ควรพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยวิเคราะห์สภาพบริบทของโรงเรียน และนำมากำหนดเป้าหมายของหลักสูตรให้สอดคล้องความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

1.2 ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัย และสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลง

1.3 ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดภาระงาน การนำเสนอผลงานตามรูปแบบและกระบวนการที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดและวางแผน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยเรื่อง หลักสูตรสถานศึกษากับสภาพบริบทและความต้องการของท้องถิ่น

2.2 ควรวิจัยเรื่อง การส่งเสริมกระบวนการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมสำหรับการจัดการเรียนรู้

2.3 ควรวิจัยเรื่อง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้เรียนตามหลักสูตร

2.4 ควรวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551

2.5 ควรวิจัยเรื่อง การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

เจนจิรา ชมชื่นใจ. (2552). **การประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ช่วงชั้นที่ 2**

โรงเรียนชุมชนบ้านพร้าวห่ม อำเภอมะเข่ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

นงนภัส บุญเหลือ. (2553). **การประเมินหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ โรงเรียนประทุมอนุสรณ์**

โดยใช้ CIPP Model. หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **วิธีการสร้างสถิติสำหรับการวิจัย**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น

รัตน์ บัวสนธิ์. (2555). **รูปแบบการประเมิน CIPP และ CIPIEST มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและถูกต้องในการใช้**. สืบค้นเมื่อ มีนาคม 9, 2556, จาก <http://www.rattanabb.com/html>.

รุจิรี ภูสาระ. (2545). **การเขียนแผนการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยล์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.